

Miten toimitaan seurakunnan nuorisotyössä väkivaltatilanteissa?

Ville Kämäräinen

Sisältö

- Johdanto
- Ennaltaehkäisy
- Toiminta väkivaltatilanteessa
- Työntekijän tuki väkivaltatilanteessa
- Käsitteitä

Johdanto

Seurakunnan toiminnassa kaikilla on oikeus turvalliseen ympäristöön, sekä fyysisesti että psyykkisesti. Turvallisuus on myös työntekijöiden laadukkaan toiminnan perusta. Seurakunnan työntekijöiden on hyvä tiedostaa väkivaltatilanteiden riski ja huomioida se toimintojen suunnittelussa ja toteutuksessa. Puuttamalla väkivaltatilanteisiin ja ennaltaehkäisemällä niitä, luodaan turvallisuutta ja viestitään, että väkivaltaista käyttäytymistä (mukaan lukien kiusaaminen/kiusaamisväkivalta) ei seurakunnassa sallita.

Seuraavassa tarkennetaan mahdollisiin seurakunnan toiminnassa ilmeneviin fyysisiin väkivaltatilanteisiin ja niissä toimimiseen. Fyysisen väkivallan lisäksi seurakunnissa ja niiden toiminnoissa voi joutua tekemisiin myös muunlaisen väkivallan kanssa, kuten henkisen ja hengellisen väkivallan kanssa.

Ennaltaehkäisy

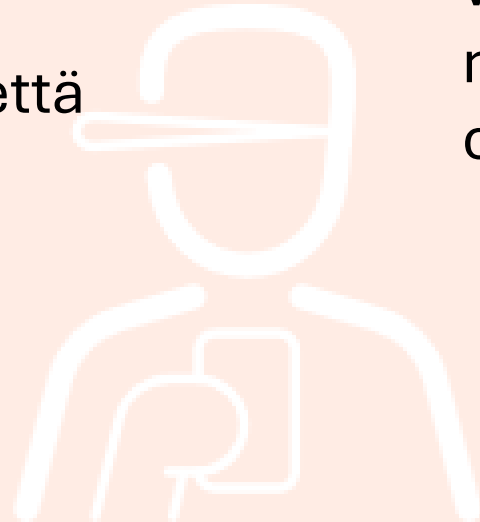

Koulutus ja viestintä

Henkilökunnan asianmukainen koulutus väkivallan tunnistamiseen ja käsittelyyn on olennaista. Lisäksi on tärkeää tiedottaa kaikille osapuolille, että väkivaltaista käyttäytymistä ei hyväksytä.

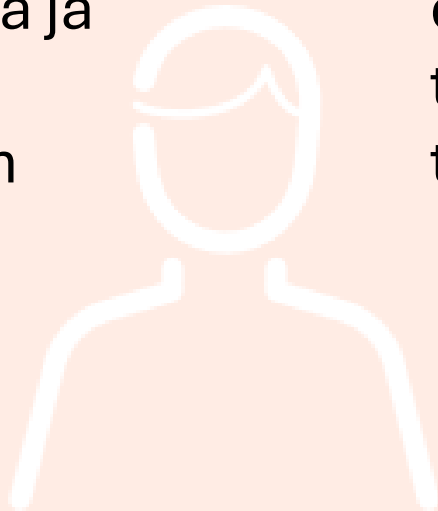
Yhteistyö

Yhteistyö esimerkiksi koulun, kunnan nuorisotoimen, lastensuojelun ja poliisin kanssa voi auttaa ennaltaehkäisemään väkivaltaa. Yhteistyö mahdollistaa myös nopean puuttumisen ongelmatilanteisiin.

Turvallinen ympäristö

Turvallisen ympäristön (niin fyysisen kuin psyykkisen luominen) vähentää väkivallan riskiä. Tämä sisältää esimerkiksi tilojen turvallisuustarkastuksia ja työntekijöiden ja ko. yhteisön toimintakulttuurin ja ilmapiirin jatkuvaa kehittämistä.

Tukitoimet

Tarjoamalla tukea ja apua väkivallan uhreille ja tekijöille voidaan ehkäistä väkivallan uusiutumista. Tämä tarkoittaa esimerkiksi erityisnuorisotyön työmenetelmiä, keskusteluapua tai muita tukimuotoja.

Toiminta väkivaltatilanteessa

Lapseen tai nuoreen kohdistuva väkivalta

1. Kaikkiin työntekijän tietoon tulleisiin väkivaltatilanteisiin puututaan välittömästi. Myös loukkaavaan kielenkäyttöön puututaan aina.
2. Työntekijä puuttuu väkivaltatilanteeseen ja pyrkii rauhoittamaan tilanteen ensisijaisesti puhumalla. Tarvittaessa osapuolet erotetaan toisistaan, aiheuttamatta lisävahinkoa.
3. Mikäli tilanne ei rauhoitu, hankitaan lisäapua (muut aikuiset, tarvittaessa poliisi).
4. Osapuolet viedään eri tiloihin rauhoittumaan aikuisen valvonnassa. Mahdolliset loukkaantumiset selvitetään ja annetaan ensiapu. Jatkohoito järjestetään tilanteen mukaan.
5. Syyt väkivaltatilanteeseen pyritään selvittämään välittömästi. Tilanteesta tiedotetaan huoltajia ja esihenkilöä. Rikostilanteissa asiasta tiedottamisessa on syytä konsultoida poliisia, jottei vaaranneta asian jatkoprosessia.
6. Työntekijä tekee tarvittaessa ilmoituksen poliisille. Huoltajia informoidaan mahdollisuudesta rikosilmoituksen tekemiseen.

Lapseen tai nuoreen kohdistuva väkivalta

7. Väkivallan aiheuttajalle määrätään seuraamukset sovittujen toimintaohjeiden mukaisesti.
8. Mikäli työntekijä on joutunut käyttämään voimakeinoja, tehdään asiasta kirjallinen selvitys. Lastensuojeluilmoituksen tekeminen harkitaan tapauskohtaisesti.
9. Käynnistetään yksilökohtainen prosessi (mahdollisessa yhteistyössä muiden tahojen kanssa) osapuolten kanssa tilanteen mukaan.
10. Käydään tilanne läpi tarvittavalla tavalla tilanteessa olleiden sivullisten kanssa. Tilanteen todistaneille on hyvä tarjota mahdollisuus käydä asiaa läpi ilman ryhmäpainetta. Esim. yksilökeskusteluin. Rikostilanteissa asian läpikäymisestä on syytä konsultoida poliisia, jottei vaaranneta asian jatkoprosessia.
11. Työntekijän tuki käynnistetään tarvittavalla tavalla.

Henkilökuntaan kohdistuva väkivalta

1. Myös henkilökuntaan kohdistuvaan loukkaavaan kielenkäyttöön ja väkivaltaan puututaan aina.
2. Tilanteessa mukana oleva aikuinen pyrkii rauhoittamaan tilanteen ensisijaisesti puhumalla. Tarvittaessa vahinkoa ja vaaraa aiheuttavat esineet voidaan poistaa ja henkilöt erotetaan toisistaan lisävahinkoa aiheuttamatta.
3. Tilanteeseen hankitaan välittömästi lisäapua (muut aikuiset, tarvittaessa poliisi).
4. Mikäli toisena osapuolena on lapsi tai nuori, hänet viedään eri tilaan rauhoittumaan aikuisen valvonnassa. Mahdolliset loukkaantumiset selvitetään ja annetaan ensiapu. Jatkohoito järjestetään tilanteen mukaan.
5. Syyt väkivaltatilanteeseen pyritään selvittämään välittömästi. Tilanteesta tiedotetaan huoltajaa ja esihenkilöä.
6. Tilanteesta raportoidaan seurakunnan sovitun menettelyn mukaisesti.
7. Työntekijä voi tehdä asiasta rikosilmoituksen. Pahoinpitelystä ja törkeästä pahoinpitelystä tehdään aina rikosilmoitus.
8. Mikäli työntekijä on joutunut käyttämään voimakeinoja, tehdään asiasta kirjallinen selvitys seurakunnan sovitun toimintatavan mukaisesti.
9. Työntekijän tuki käynnistetään tarvittavalla tavalla.

Työntekijän tuki väkivaltatilanteessa

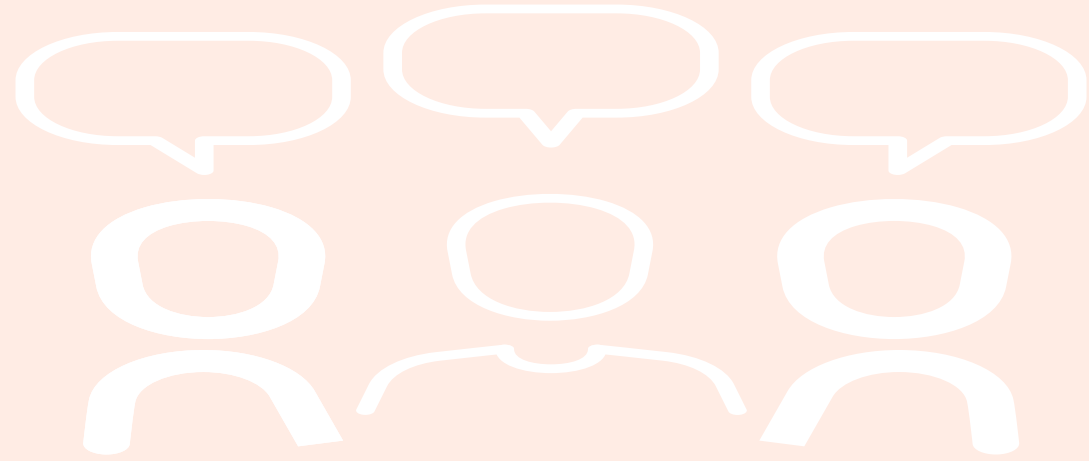
Väkivaltatilanteissa olleen työntekijän tukeminen on ensiarvoisen tärkeää. Tukitoimilla pyritään varmistamaan, että työntekijä saa tarvitsemansa avun ja tuen väkivaltatilanteen jälkeen, ja että hänen hyvinvointinsa ja työkykynsä säilyvät mahdollisimman hyvinä. Seurakuntien on jatkuvasti kehitettävä hyvinvointi johtamisen teemaa erityisesti leirityössä.

Välitön tuki

Työntekijälle tarjotaan välitöntä tukea tilanteen jälkeen, kuten keskusteluapua ja mahdollisuus purkaa tilannetta luotettavan kollegan tai esihenkilön kanssa.

Ammatillinen apu

Tarvittaessa työntekijälle järjestetään pääsy ammatilliseen apuun, kuten työterveyshuoltoon tai kriisityöntekijän palveluihin. Seurakunta voi esimerkiksi sopia ostopalvelusopimuksen ulkopuolisen kriisityöntekijän kanssa, jonka kanssa on voinut käydä asiaa läpi.

Seuranta

Tilanteen jälkeen työntekijän hyvinvointia seurataan säännöllisesti, ja hänelle tarjotaan mahdollisuus jatkotukeen, kuten terapiaan tai työnohjaukseen.

Työyhteisön tuki

Työyhteisö tarjoaa tukea ja ymmärrystä, ja tilanteesta keskustellaan avoimesti, jotta kaikki voivat oppia ja kehittää toimintatapoja yhdessä.

Juridinen tuki

Työntekijälle tarjotaan tarvittaessa juridista neuvontaa ja apua rikosilmoituksen tekemisessä ja oikeusprosessin aikana.

Koulutus

Työntekijöille tarjotaan koulutusta ja valmennusta väkivaltatilanteiden käsittelyyn ja ennaltaehkäisyyn, jotta he tuntevat olonsa varmemmaksi ja osaavammaksi vastaavissa tilanteissa.

Väkivalta

Rikoslaissa pahoinpitelyrikos luokitellaan lieväksi pahoinpitelyksi, pahoinpitelyksi tai törkeäksi pahoinpitelyksi. Pahoinpitelyn kohteeksi joutuminen ei edellytä ruumiinvammaa, jotta teko täyttäisi lievän pahoinpitelyn tunnusmerkistön. Työntekijän on väkivaltaa tai sen uhkaa kohdatessaan raportoitava siitä työnantajalleen ja toimittava työpaikan sovitun prosessin mukaisesti.

Lievä pahoinpitely on asianomistajarikos, josta pahoinpitelyn kohteeksi joutunut työntekijä voi tehdä rikosilmoituksen poliisille ja vaatia rangaistusta. Jos lapsi tai nuori joutuu lievän pahoinpitelyn kohteeksi, huoltaja ja seurakunta ilmoittavat asiasta poliisille.

Pahoinpitely ja törkeä pahoinpitely ovat virallisen syytteen alaisia rikoksia. Vaikka tekijä olisi alle 15-vuotias, työntekijän on pahoinpitelyn kohteeksi joutuessaan tehtävä rikosilmoitus poliisille.

Henkistä väkivaltaa koskevissa tapauksissa voi arvioida, onko kyseessä kunnianloukkaus tai nimittely, josta voi tehdä poliisille tutkintapyynnön. Rikoslaissa säädetään myös laittomasta uhkauksesta, jonka seurauksena uhattu henkilö voi tuntea turvallisuutensa olevan vakavassa vaarassa. Jos henkilöä uhataan ja hänellä on perusteltu syy pelkoonsa, voi hän tehdä asiasta poliisille tutkintapyynnön. Jos lapsi tai nuori uhkaa muita, työntekijä ilmoittaa asiasta poliisille.

Lastensuojeluilmoitus

Velvoite lastensuojeluilmoituksen tekemiseen koskee jokaista lasten ja nuorten kanssa työskentelevää virkamiestä. Virkavelvollisuutta ei voi siirtää esihenkilölle tai muille tahoille, eikä sitä voi tehdä toisen puolesta. Yhteistyö muiden tahojen kanssa ei poista virkamiehen velvollisuutta tehdä lastensuojeluilmoitus, mikäli tilanne sitä vaatii.

Hätävarjelutilanne

Hätävarjelutilanne oikeuttaa ohjaajat toimimaan tilanteen mukaan, voimankäyttöä ei muun lainsäädännön nojalla voi perustella. Hätävarjelu tarkoittaa itsepuolustusta tilanteessa, jossa henkilö joutuu puolustautumaan tai puolustamaan välittömältä ja laittomalta hyökkäykseltä. Se on oikeudellinen käsite, joka sallii henkilön käyttää tarpeellisia ja kohtuullisia keinoja suojellakseen itseään tai toista henkilöä vaaralta. Hätävarjelun käyttö on kuitenkin rajoitettua, ja sen on aina oltava suhteessa uhkaan.

Poliisi auttaa

Ankkuritoiminta auttaa väkivaltatilanteissa tarjoamalla moniammatillista tukea ja puuttumalla ongelmiin varhaisessa vaiheessa. Ankkuritiimit, jotka koostuvat poliisin, sosiaalitoimen ja muiden asiantuntijoiden edustajista, järjestävät väliintulokeskusteluja ja ohjaavat nuoria tarvittavien tukipalveluiden piiriin. Tämä yhteistyö vähentää väkivallan uusiutumista ja tukee sekä uhreja että tekijöitä löytämään rakentavia ratkaisuja

Aiheesta lisää:

- [Turvallinen seurakunta - EVL Plus](#)
- [Ilmoituslomake-vakivaltilanteesta-vakivallan-uhasta](#)
- [Turvallisuusasiakirjan laatiminen - EVL Plus](#)
- [Turvallisuusohjeita-vakivaltilanteeseen-tai-muuhun-erityistilanteeseen-valmistautumista-varten.pdf](#)
- [Kirkon Ulkopuolisuuden ehkäisyn verkoston aineistoa väkivaltateemasta](#)
- [Väkivalta - THL](#)
- [Rikosilmoitus](#)
- <https://ankkuritoiminta.fi/ammattilaiselle>
- [Nuorisoväkivaltaa ja siihen suhtautumista](#)
- <https://barnahus.fi/fyysisen-vakivallan-tunnistaminen/>

Kiitos!

Anna palautetta: ville.kamarainen@evl.fi